

Plaatselijke aanduiding monument

Grote Markt 1-3

Aanwijzingsbesluit

n.t.b

ID-code

3272

Redengevende omschrijving van het monument

INLEIDING

Na de vaststelling van het wederopbouwplan voor Nijmegen in 1950, begon de herbouw van de binnenstad in 1955 in het commerciële hart uit het plan: de winkelloop Broerstraat - Burchtstraat en Plein 1944. Veel bedrijven keerden terug op dezelfde plaats als voor de oorlog. Enkele percelen werden samengevoegd. In het wederopbouwplan is het vooroorlogse, licht gebogen tracé van de Broerstraat aangehouden. De straat is iets verbreed. De voorgevels samen vormen de buitenzijden van gesloten bouwblokken met daarachter gelegen expeditiehoven: een ruimtelijke oplossing om het winkelpubliek ruim baan te geven aan de voorkant en de bevoorrading te regelen aan de achterkant. W.J.Gerretsen, de supervisor, hanteerde per straat eenheid in schaal. Ook pakte hij de panden pandsgewijs aan. De panden variëren daardoor in vorm, kleur en materiaal. En in het straatbeeld ligt de nadruk op de ritmiek en continuïteit van de gevelwand. De architectuur is daaraan dienstbaar. Door de pandsgewijze aanpak sluit de wederopbouwarchitectuur aan op de vooroorlogse bebouwing. In de jaren vijftig ontwikkelde zich een mengvorm van traditionalistische en modernistische architectuur. Van de woonwinkels en warenhuizen zijn de meeste oorspronkelijke puien verdwenen door de dynamiek in de detailhandel.

TYPERING VAN HET MONUMENT

Warenhuis op breed en diep hoekkavel gelegen op een prominente plek aan de Grote Markt, onderkelderd en drie bouwlagen hoog, in 1952-1955 ontworpen door D. en P. Benning uit Nijmegen in een beeldend-modernistische stijl.

De gevel aan de Grote Markt is licht gebogen, waarmee het tracé van de Burchtstraat-Grote Markt-Stikke Hezelstraat is gevolgd. Het is hoger dan de belending waarmee de top van de bovenstad op de Grote Markt wordt gemarkeerd. De gevelhoogte staat ook in relatie tot de hoogte van de tegenoverliggende vooroorlogse bebouwing.

De winkelpuizen zijn niet origineel en staan visueel 'los' van de opbouw. Aan de Grote Markt bepaald een door kolommen gelede omlijsting het gevelbeeld. De in lichte natuursteen uitgevoerde kolommen eindigen in een balustrade. In de ruimten tussen de kolommen zijn regelmatige vensteropeningen uitgespaard. De vlakken daar omheen zijn met groene natuursteenplaten bekleed. De ramen in staalprofielen zijn op de eerste verdieping wat hoger dan op de tweede. Een lager geveldeel maakt aansluiting met de belending. Hierin ligt een verdiepte(kantoor)entree, zijn de vensteropeningen bescheiden en horizontaal geleed en is de bekleding met horizontale gelede, licht gekleurde natuursteenplaten.

De gevel aan de Broerstraat lijkt op die aan de Grote Markt wat betreft ontwerpidee, materialisering en kleurstelling. Hij is echter in hoogte aangepast aan de bouwhoogte van de Broerstraat en het vensterraster is horizontaler geleed en zonder balustrade. De hoek Grote Markt-Burchtstraat is recht

Vervolgveld

1

ingesneden en voorzien van een decoratief patroon van kleine cirkels. Het begin van de Broerstraat en van de Grote Markt wordt op deze wijze geaccentueerd.

WAARDERING

Grote Markt 1-3 maakt stedenbouwkundig onderdeel uit van het wederopbouwplan van de Nijmeegse binnenstad en is hier een expressie van. Stedenbouwkundige waarde vanwege de ligging op een prominente plek in de stad. En vanwege de inpassing op het tracé Broerstraat, Grote Markt, Burchtstraat door aangepaste hoogten en door de hoekoplossing. Ensemblewaarde met het belendende warenhuis dat door een lichtere bouwtrant en horizontale geleding voor variatie binnen eenheid zorgt.

Er is sprake van ontwerp kwaliteit van de gevels vanwege de realisatie van een eigentijdse, moderne verschijningsvorm van het gebouwtype warenhuis met een hoogwaardig, monumentaal karakter. Het beeldbepalende karakter van het pand is onvervangbaar in relatie tot de context van de Nijmeegse binnenstad.

Bronnen:

Atlas van de wederopbouw, Nederland 1940-1965. Ontwerpen aan land en stad, A. Blom (red), nai 010 uitgevers, 2013

Rapport Wederopbouw Nijmegen centrum. Deel 1: inventarisatie, 2003

Rapport Wederopbouw Nijmegen centrum. Deel 2: waardering en beleid, 2005

Gebouwendossier Regionaal Archief Nijmegen

[einde omschrijving]

Kadastrale tenaamstelling	gegevens december 2021
Kadastrale aanduiding	
Gemeente:	Nijmegen
Sectie:	C
Nummer(s):	7610

foto'

Vervolgvel

2

Monumentenregister Nijmegen

2022-02-08

Grote Markt 1-3, ID-code 3272

